

Patientlagen

Varför finns patientlagen?

Patientlagen (2014:821)

Sedan 2015 gäller en ny förstärkt patientlag i Sverige. Målet med lagen är att stärka och tydliggöra din ställning som patient, samt att främja din integritet, självbestämmanderätt och delaktighet.

Lagen är en skyldighetslag.

Sammanställer rättigheter i annan lagstiftning.

Stort mått av självstyre för regionerna (f.d. landstingen)

Patientlagen innehåller bestämmelser om:

- Tillgänglighet
- Information
- Samtycke
- Delaktighet
- Fast vårdkontakt och individuell planering
- Val av behandlingsalternativ och hjälpmedel
- Ny medicinsk bedömning
- Val av utförare
- Personuppgifter och intyg
- Synpunkter, klagomål och patientsäkerhet

Tillgänglighet

- Vården ska vara lättillgänglig.
- Som patient ska du snarast få en medicinsk bedömning av ditt hälsotillstånd.
- Regionen ska erbjuda en vårdgaranti som innehåller en försäkran om att du som patient får den vård du behöver.

Tillgänglighet

Vårdgarantin anger den tid som du längst ska behöva vänta. Regionerna kan själva ange kortare tidsgränser.

Du har rätt att:

- 1. Kontakt med primärvården samma dag som du söker vård.
- 2. Besöka läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården inom tre dagar från det att du har sökt kontakt.

Tillgänglighet

- 3. Besöka den specialiserade vården inom 90 dagar från det att en remiss har utfärdats. I de fall en remiss inte är nödvändig, räknas tiden från det att den enskilde har sökt kontakt med den specialiserade vården.
- 4. Behandling ska ske inom 90 dagar från det att vårdgivaren har beslutat om den aktuella vården.

Tillgänglighet

- Du har rätt att söka all offentligt finansierad primärvård och öppen specialistvård inklusive dagkirurgi i hela landet.
- För vissa regioner finns dock fortfarande krav på remiss.
- Detta remisskrav måste följas oavsett om det är krav i hemregionen eller regionen som du söker vård i.

Tillgänglighet

- Du har också möjlighet att söka slutenvård, exempelvis om du ska operera höften i en annan region än din hemregion.
- Du kan endast välja sådan vård och sådana behandlings-/operationsmetoder som finns i din egen region.
- Vårdbehovet ska vara fastställt av regionen i förväg och remiss krävs.

Tillgänglighet

- Du har möjlighet att välja att till exempel ta **prover** eller göra en **röntgenundersökning** i en annan region. Kravet är att en läkare i din eller annan region beställer denna tjänst.
- Din hemregion betalar vårdkostnaden. Du får själv betala patientavgift samt resa och uppehälle.
- Om vårdgarantin inte uppfylls, ska patienten få vård hos en **annan vårdgivare** utan extra kostnad för patienten.

Tillgänglighet

- Vårdgarantin gäller **inte**:
- om du tackar nej till ett erbjudande om vård på en annan vårdenhet.
- om du av medicinska skäl bör vänta längre än garantins tidsgränser för utredningar och undersökningar såsom prov-, laboratorie- och röntgenundersökning
- hjälpmedelsförsörjning med undantag av utprovning av hörapparater
- återbesök

Information

Du ska få den information som du behöver av din vårdgivare.

Till exempel:

- Ditt hälsotillstånd.
- De metoder som finns för undersökning, vård och behandling.
- De hjälpmedel som finns om du har en funktionsnedsättning.

Information

Fortsättning:

- Vid vilken tidpunkt du kan förvänta dig att få vård och det förväntade vård och behandlingsförloppet.
- Väsentliga risker för komplikationer och biverkningar.
- Eftervård, och metoder för att förebygga sjukdom eller skada.
- Du ska även få information om möjligheten att välja behandlingsalternativ, fast läkarkontakt samt vårdgivare och utförare av offentlig vård.

Information

Fortsättning:

- Få ny medicinsk bedömning.
- Information om vårdgarantin.
- Av Försäkringskassan få information om hur du kan få vård i annat land.

Information

- Informationen ska anpassas efter dig som patient i alla avseenden så att informationen blir tillgänglig oavsett ålder, erfarenhet eller språklig förståelse.
- Den som ger information ska försäkra sig om att du som mottar informationen har förstått innehållet.
- Information ska lämnas skriftligt om det behövs eller om du ber om det.

Information

Patienter har också rätt till information efter att de skrivs ut från sjukhus.

- Information ska ges om din fasta vårdkontakt, tidpunkt för samordningen av dina hälso- och sjukvårdsinsatser och uppgifter om befintliga planer för vård och omsorg efter utskrivningen.
- Du ska få information om den vård och behandling som getts under vårdtiden, särskilt om du fortsättningsvis även behöver vård från bland annat den kommunala hälso- och sjukvården och den regionfinansierade öppna vården.

Samtycke

- Sjukvård får inte ges utan ditt samtycke. Ditt självbestämmande och din integritet ska respekteras. Du kan lämna ditt samtycke muntligen, skriftligen eller på annat sätt.
- Du kan när som helst ta tillbaka ditt samtycke, det är då sjukvårdens uppgift att informera dig om vilka konsekvenser detta kan medföra.
- I en livshotande situation ges den vård som behövs även om du inte kan ge ditt samtycke till åtgärden.

Delaktighet

- Sjukvården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med dig.
- I de fall då du själv vill utföra vissa behandlingsåtgärder ska detta utgå från dina önskemål och förutsättningar.
- Dina närstående kan medverka i utförandet av främst egenvård. Detta kräver ditt samtycke och att de närstående kan och har intresse av att vara delaktiga.

Fast vårdkontakt och individuell planering

- Vården ska hjälpa dig som patient att känna trygghet och skapa kontinuitet, till exempel genom att utse en fast vårdkontakt.
- Den fasta vårdkontaktens uppgift är att överblicka hela din vårdssituation, och svara för att du undersöks och får den vård som ditt tillstånd kräver.
- Om du önskar en fast vårdkontakt ska en sådan utses, även om sjukvården inte anser att det behövs.

Fast vårdkontakt och individuell planering

- Om du som patient har kontakt med flera delar av sjukvården kan du ha fler än en fast vårdkontakt.
- Din fasta vårdkontakt kan vara någon annan hälso- och sjukvårdspersonal än läkare eller sjuksköterska.
- Det krävs samtycke från dig för att den fasta vårdkontakten ska kunna samordna vårdens insatser.
- Förutom en fast vårdkontakt kan du välja en fast läkarkontakt i primärvården.

Val av behandling och hjälpmedel

- När det finns flera behandlingsalternativ som står i överenskommelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, ska du få välja det alternativ som du föredrar om kostnaden framstår som befogad.
- Detta gäller både i primärvården och slutenvården i din hemregion.
- Söker du vård i en annan region så gäller detta enbart öppenvården.

Val av behandling och hjälpmedel

- När det finns hjälpmedel tillgängliga för dig med funktionsnedsättning ska du ges möjlighet att välja det alternativ som du föredrar, om kostnaderna är befogade.
- Detta gäller enbart i din hemregion.

Ny bedömning

- Om du har en livshotande eller särskilt allvarlig sjukdom har du rätt att få en ny medicinsk bedömning.
- Din region ska betala för resor och kostnader för uppehålle om de medverkar till att du ska få en ny medicinsk bedömning i en annan region.
- Vill du på eget initiativ få en ny medicinsk bedömning i en annan region betalar du själv dina kostnader för resor och uppehålle.

Ny bedömning

Fortsättning

- Om du inte är nöjd med beslutet eller är osäker på om orsaken till förnyad bedömning är giltig så kan du ta kontakt med Patientnämnden för att få råd.
- Det kostar ingenting och personalen har tystnadsplikt. Det är också dit du ska vända dig om husläkaren nekar att remittera till en ny läkare i specialistsjukvården utan att ha giltig orsak.

Ny bedömning

Fortsättning

- Du ska erbjudas den behandling som den nya bedömningen kan ge anledning till om:
- Behandlingen står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, och
- att det med hänsyn till den aktuella sjukdomen eller skadan och till kostnaderna för behandlingen framstår som befogat.

Egenremiss

- Om din läkare inte vill skriva en remiss till dig för vård på annan vårdenhet, så kan du skriva en egenremiss.
- En egenremiss bedöms alltid av den mottagande kliniken och det finns ingen garanti för att du får komma dit.
- Börja med att kontrollera hur just den specialistmottagning du vill söka till, vill ha din egenremiss.

Val av utförare

- Du har rätt att välja öppenvård var som helst i Sverige. Det betyder att du kan välja en vårdcentral eller specialiserad öppenvård i en annan region, för undersökning eller behandling.
- Det har ingen betydelse om vårdgivaren är offentlig eller privat så länge vården är finansierad av regionen.

Val av utförare

Fortsättning

- När du söker vård i en annan region är det dina medicinska behov som avgör vården, dessa bedöms av läkaren.
- Du ska få öppenvård på samma villkor som alla de som är folkbokförda i regionen.

Personuppgifter och intyg

- Inom sjukvården ska personuppgifter utformas och behandlas så att din integritet respekteras.
- Som patient har du alltid rätt att ta del av din journal och de uppgifter som finns lagrade om dig om de ej är sekretessbelagda.
- Det är du som patient som beslutar om på vilket sätt dina vårduppgifter får användas.

Personuppgifter och intyg

Om du inte får läsa hela eller delar av din journal kan du överklaga till kammarrätten om journalen finns inom regionen eller kommunen. Begär att få beslutet skriftligt först.

Inom den privata hälso- och sjukvården måste beslutet först gå via Inspektionen för vård och omsorg, IVO. IVO gör då en egen bedömning av om journalen kan lämnas ut. Om även IVO beslutar att journalen eller delar av den inte ska lämnas ut kan du överklaga till kammarrätten

Synpunkter, klagomål och patientsäkerhet

- Om du som patient eller anhörig har klagomål eller synpunkter på hälso- och sjukvården, ska du i första hand vända dig till vårdgivaren som ska ta emot och bemöta klagomålet.
- Det är den verksamhet som bäst kan förklara vad som har hänt och vidta åtgärder för att det som hänt inte ska inträffa igen.
- Vill du inte vända dig till vårdgivaren direkt, har du alltid möjlighet att kontakta Patientnämnden för att få hjälp och stöd vid klagomål.

Synpunkter, klagomål och patientsäkerhet

- Fortsättning
- Om du som patient drabbas av en vårdskada ska du av sjukvården snarast informeras om vilka åtgärder som ska vidtas för att det inträffade inte ska ske igen och vilka möjligheter det finns för dig att anmäla klagomål till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Sammanfattning

- Patientlagen är en skyldighetslag.
- Regionerna har ett stort självbestämmande i hur de uppfyller lagen.
- Patientlagen sammanställer rättigheter i andra lagar.
- Sjukvården har ska informera dig så att du förstår och kan vara delaktig.
- Du ska ha stort inflytande i hur och av vem vården utförs.